

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

זאת חנוכה, ה'תשל"ה

חלק ב – יוצא לאור לש"פ ויחי, י"ד טבת, ה'תשפ"ב

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתים לבריאה

שנת המאה ועשרים להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

פתח דבר

לקראת ש"פ ויחי, י"ד טבת הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק שני מהתוועדות מוצאי זאת חנוכה, ה'תשל"ה, הנחה בלתי מוגה (חלק ראשון י"ל לש"פ ויגש, חלק שלישי ואחרון י"ל אי"ה לש"פ שמות).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

עשירי בטבת, יהפך בקרוב לששון ולשמחה, ה'תשפ"ב,
שנת המאה ועשרים להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2021 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5782 • 2021

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203
(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"
(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

יא. דובר לעיל (ס"א) שבכל ענין של קדושה התלוי בזמן, הנה בשעה שמסתיים הזמן, צריך להיות ענין של געגועים לדבר שהסתיים זמנו, וביתר ביאור, כפי שנתבאר ענין הגעגועים באריכות הביאור בהמשך המאמרים הידוע של רבינו נשיא דורנו בהיותו במדינה ההיא⁵⁶, ששם הי' ענין הגעגועים ביתר שאת וביתר עוז, ומזה מובן גם בנוגע לעניננו. ובפרטיות יותר:

ענין הגעגועים מתחיל מיד בלילה זה ששייך ליום שלפניו — כמו בעניני קדשים בכלל ש"לילה הולך אחר היום"⁵⁷. ואע"פ שאז לא שייך לעשות את המצוות התלויות בימי חנוכה — הרי בדוגמת זה הוא גם בקרבנות, שהקרבתם היא ביום דוקא, כפי שלמדים ממ"ש⁵⁸ "ביום צוותו", ואעפ"כ, ישנו ההמשך בלילה שלאח"ז ש"הולך אחר היום"⁵⁹; ועד"ז מובן בנוגע לימי חנוכה.

וענין הגעגועים נמשך גם לאחרי זה — בדוגמת המבואר בלקו"ת ס"פ ברכה⁶⁰ בנוגע לענינים שנפעלו אצל בני" בימים טובים בעלייתם לביהמ"ק, שענין הביטול כו' נמשך והשפיע עד הרגל הבא לאחרי, ומובן, שאע"פ שענין זה לא הי' באותו תוקף כמו בעת עמדו בביהמ"ק, שלכן נשאר מקום לגעגועים לאותם דרגות שאינם אצלו עכשיו, מ"מ, נקל וקרוב יותר לרוות צמאונו כו', כיון שיש לו חלק מזה שנמשך מהיו"ט עד ליו"ט הבא לאחרי.

יב. ומובן, שכל יו"ט וכל ענין התלוי בזמן יש לו הנקודות שלו, ועד"ז בנוגע לימי חנוכה⁶¹:

ובהקדים המדובר כמ"פ⁶², שכל המצוות נקראים בשם "נר", שהרי מ"ש³⁶ "כי נר מצוה" — קאי על כל המצוות (כדברי הגמרא במסכת סוטה⁶³), אבל, בכל המצוות יש צורך ללמוד בתושבע"פ שזהו ענין של "נר", ואפילו לאחרי הלימוד, יודעים זאת ברוחניות הדברים, אבל לא יכולים לממש את הנר, ולראותו בעיני בשר; אך יש מצוות ששייכותם לענין ה"נר" היא באופן שנמשך מהנר הרוחני בנר גשמי שרואים אותו

59) חסר קצת (המו"ל).

60) צח, ב.

61) בהבא לקמן — ראה גם מכתב זאת

חנוכה הנ"ל (הערה 2).

62) ראה גם

63) כא, א.

62) ראה סה"מ תר"פ ע' כח ואילך. וראה

גם סה"מ תרצ"ג ע' תקיג ואילך. הובא ונת'

בתו"מ כ"ד ס"ע 183 ואילך.

57) חולין פג, סע"א. וש"נ.

58) צו ז, לח. וראה מגילה כ, סע"ב.

וש"נ.

בעיני בשר — שזהו בכל המצוות הקשורות עם נר כפשוטו, כמו נרות ביהמ"ק, נרות שבת, נרות ביהכ"נ, נרות חנוכה.

אבל בזה גופא יש גם חילוק — שיש נרות שקשורים עם טבע ויש נרות שקשורים עם נס:

נרות המקדש — אינם קשורים עם נס, אלא הם נרות שהדליקו אותם בשמן שנעשה מזיתים שגדלו בארץ שמנה — "אלפא לשמן"⁶⁴ — שמצד טבעה מסוגלת לגדל זתים מיוחדים שמהם יצא שמן מובחר; ובזיתים אלו גופא הי' "ראשון שבראשון" וכו', ככל פרטי הענינים שנימנו במסכת מנחות⁶⁵, ועד שהביאם גם רש"י בפירושו על התורה⁶⁶. ועד"ז הנרות שמדליקים בבית-הכנסת ובבית-המדרש בכלל "לכבדן"⁶⁷, ובפרט בנוגע ליום-כיפור, כמ"ש⁶⁸ "באורים כבדו הוי" (כפי שמביא גם רבינו הזקן בשו"ע שלו⁶⁹).

ועד"ז גם בנוגע לנרות שבת — שישנו עץ ואבן שמצד הטבע יכולים להכשל בהם ח"ו, וע"י הדלקת הנר נעשה המקום מואר בפשטות, ואז אינו נכשל בעץ ואבן⁷⁰; ועוד זאת, "שזהו בכלל עונג סעודת שבת שכשאוכלה בלא נר אין לו עונג ממנה כל כך"⁷¹ (לפי שאינו דומה מי שרואה ואוכל למי שאינו רואה ואוכל⁷²) — שהם ענינים טבעיים, לאו דוקא אצל יהודי, אלא שיהודי מקיים בהם מצוה.

והעולה על כולנה הוא הענין של חנוכה, שנרות חנוכה קשורים עם נס שאינו כמו הטבע, למעלה מהטבע — נס פך השמן, ש"לא הי' בו אלא להדליק יום אחד, נעשה נס והדליקו ממנו שמונה ימים", ומזה נעשית מצות הדלקת נרות חנוכה שמקיימים אותה מידי שנה בשנה, ומברכים "שעשה נסים לאבותינו", והיינו, שבשעה שיהודי נמצא בעולם שמתנהג ע"פ טבע, וע"פ שו"ע מתנהג היהודי עצמו ע"פ טבע, כדברי הגמרא⁷³ ש"הקורא הלל בכל יום" הרי זה היפך הכוונה — הנה פעולתו בהדלקת נר חנוכה היא "פרסומי ניסא"!

וזהו החדודש של נרות חנוכה — אפילו לגבי נרות ביהמ"ק, עם היותם הסיבה שעל ידה באה המצוה מדברי סופרים של נר חנוכה.

(69) או"ח סתרי" ס"ד. וש"נ.

(70) ראה שם רסרס"ג. וש"נ.

(71) שם ס"ב. וש"נ.

(72) יומא עד, סע"ב.

(73) שבת קיח, ב.

(64) מנחות פה, ב (במשנה).

(65) פו, סע"א (במשנה).

(66) ר"פ תצוה. אמור כד, ב.

(67) שו"ע או"ח סקנ"א ס"ט.

(68) ישעי' כד, טו.

יג. והענין בזה:

נרות חנוכה מאירים ליהודי דבר חדש — שישנו וצריך להיות נר גשמי, שמאיר "על פתח ביתו מבחוץ"⁴⁵, ובאופן שגם גוי יוכל לראותו, וכמדובר לעיל (בהתוועדות שלפנ"ז⁷⁴) שהגוים, "תרמודאי", שמהלכים ב"שוק", צריכים לראות את האור, שצריך לפעול ש"כליא רגלא דתרמודאי"⁴⁵.

ואע"פ שכל ענינים אלו הם ענינים גשמיים לכאורה — מברכים על זה "שעשה נסים לאבותינו", כיון שטמון בזה ענין הנס, אבל באופן שבא אח"כ בגלוי, ועד שמברכים על זה ברכת "שהחיינו" — שאי אפשר לברכה על ענין שבהעלם.

וכידוע בביאור הטעם שאין מברכים בשביעי ואחרון של פסח: הביאור בנגלה הוא — לפי שזהו המשך ליום ראשון של פסח⁷⁵, אבל הא גופא דורש ביאור: כיון ששביעי של פסח יש בו ענין בפ"ע, וכן אחרון של פסח, שקשור עם משיח, כמבואר בהפטרות היום וכו' — למה לא עשאוהו רגל בפני עצמו עם ברכת "שהחיינו"? אך הביאור בזה, שכיון שזהו ענין שקשור עם משיח שצריך עדיין להתגלות, אי אפשר לברך על זה "שהחיינו", שזוהי ברכה שמברכים רק על דבר שבגלוי⁷⁶.

וכיון שבחנוכה מברכים "שהחיינו" על זה "שעשה נסים" — הרי מזה גופא ההוכחה שענינם המיוחד של נרות חנוכה (שאינו בנרות שבת ובנרות המקדש) הוא שהנס נמשך ומתגלה בטבע.

יד. ובהתאם לכך היא פעולת הגעגועים כו' על כל השנה כולה:

הלימוד מחנוכה על כל השנה כולה הוא — שגם כשיהודי חי בדרכי הטבע, ועוסק בעניני העולם, כמ"ש⁷⁷ "בכל אשר תעשה", כדאיתא בספרי⁷⁸: "יכול יהא יושב ובטל, ת"ל בכל אשר תעשה", הנה נוסף לכך שצריך לדעת שהעיקר הוא "וברכך הוי' אלקיך"⁷⁷, "ברכת הוי' היא תעשירי"⁷⁹, ישנו הלימוד מחנוכה על כל השנה, שבתוך הטבע מלובש ענין של נס.

(77) פ' ראה טו, יח.

(74)

(78) עה"פ. יל"ש שם (רמז תתצט). מדרש

(75) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סת"צ סי"ב.

תהלים קלו, יג. יל"ש שם (רמז תתפג).

וש"נ.

(79) משלי יו"ד, כב.

(76) ראה גם תו"מ חס"ד ע' 75. וש"נ.

וכידוע מאמר אדמו"ר מהר"ש⁸⁰, שפרנסה בזמן הזה היא בדוגמת "מן", שעז"נ⁸¹ "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים .. דבר יום ביומו", — לא מדובר אודות סדר ההנהגה במשך כל הזמן ד"שית אלפי שנים דהוי עלמא⁸², אלא אודות זמן הגלות, שההשפעה קשורה עם ה"שר" של המדינה כו', ובחשכת הגלות, "משתשקע החמה", שדרך הטבע אין מקום שתהי' אז פרנסה ליהודי — אלא שביחד עם זה אסור לומר על זה "הלל", בגלל שאין זה נס שבגלוי; בגלוי הו"ע הטבע, אלא שזהו נס שרצה להלבישו בלבושי הטבע; אבל עליו לדעת את האמת, שזהו בדוגמת ה"מן", "לחם מן השמים".

וכשם שהדברים אמורים בנוגע לפרנסה גשמית, עד"ז הוא גם בנוגע לפרנסה רוחנית — כמדובר לעיל⁸³ בנוגע למלחמת היצר בעבודתו עם גופו ונפשו הבהמית, שכאשר יהודי מתחיל לחשוב שזוהי עבודה קשה, ואיך יוכל להתמודד עמה — אומרים לו, שזוהי אמנם עבודה קשה שצריך להתייגע בה [אצל "ראשונים כמלאכים"⁸⁴, "זרועות וירכין בסטרא דקדושה"⁸⁵, היתה עבודה קלה יותר, אבל בעקבתא דמשיחא הרי זו עבודה קשה], ויגיעתו צריכה להיות בדרך הטבע, ככל פרטי הענינים שנתבארו בחסידות בנוגע להתמודדות עם היצה"ר, מיוסד על מאמר חז"ל "אם פגע בך מנוול זה וכו'"⁸⁶, אבל ביחד עם זה ה"ה בטוח שבודאי "הקב"ה עוזרו" שיהי' "יכול לו"⁸⁶.

וכאשר שואל מהי כ"כ הוודאות, באמרו, שאינו רואה זאת בטבע — אומרים לו, שעל זה מברכים "שעשה נסים" בימי חנוכה (ועד"ז בימי הפורים, אלא שזהו ענין וסדר בפני עצמו), שהם שמונה, שכוללים שבעת ימי השבוע ולאח"ז יום השמיני, שבעת ימי ההיקף והבחי' שלמעלה מזה, כמבואר בתשובת הרשב"א⁸⁷, ובפרט כפי שנתבארה בחסידות בכ"מ⁸⁸.

טו. ויש להוסיף בנוגע לכללות הלימוד מחנוכה:

80 ראה אג"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"א קלט. לקו"ש חט"ז ע' 178 הערה 38. וש"נ.	85 נוסח ה"מענה לשון". וראה זח"ב רנח, א.
81 בשלח טז, ד.	86 סוכה נב, ב.
82 ר"ה לא, א. וש"נ.	87 ח"א ס"ט.
83 במאמר פ"ג (לעיל ע' ...).	88 ראה ד"ה ביום השמיני תרע"ח,
84 ע"פ שבת קיב, ב. וראה לקו"ש חט"ו	תש"ד, תש"ה. ועוד.
ע' 281 הערה 14. וש"נ.	

בנוגע לנר חנוכה — יש פלוגתא אם "מותר להשתמש לאורה" או "אסור להשתמש לאורה"⁸⁹ (והדין הוא ש"אסור להשתמש לאורה"⁹⁰).

ויש לבאר ענין זה (שגם הוא ענין בנגלה) — ע"פ הידוע שמצינו שקו"ט בכ"מ⁹⁰ בנוגע למעשה ניסים, שמחד גיסא, יש דין (עם כמה סיפורים בזה בדברי חז"ל במעשה בפועל) שאסור ליהנות ממעשה ניסים⁹¹, ולאידך גיסא, מצינו שנהנו ממעשה ניסים, החל מה"מן", שכל ענינו הו"ע של נס, ועליו נאמר⁹² "ויענך וירעיבך ויאכילך את המן", והרי אכילה הו"ע של הנאה.

ומזה מוכח שבענין הנס יכולים להיות ב' אופנים (ששניהם באופן של הלכה למעשה, ולא באופן שעליו נאמר "אין למידין הלכה כו"⁹³) — יש אופן ד"וואכילך את המן", ויש אופן הפכי, שאסור ליהנות כיון שזהו מעשה ניסים.

ועפ"ז יש להסביר הפלוגתא אם מותר או אסור להשתמש לאור נר חנוכה — דכיון שנר חנוכה קשור עם נס (שמזה באים כמה פרטים באופן קיום מצות נר חנוכה), יש לחקור מאיזה סוג ניסים הי' נס זה, אם הוא מהניסים שבדוגמת ירידת המן, שכל ענין הנס הי' לצורך האכילה⁹⁴, ובמילא מותר להשתמש לאורו (ואדרבה: כיון שצריך להאיר, לכן משתמשים באורו), או שהוא מסוג הניסים ש"אין נהנין ממעשה ניסים", ולכן אסור להשתמש לאורו.

וההלכה בזה היא ש"אין לנו רשות להשתמש בהן אלא לראותן בלבד"⁹⁵:

לכאורה אינו מובן קשר הענינים — דממה נפשך: אם "לראותן" אינו נקרא "להשתמש בהן" — אזי לא שייך לומר "אלא כו", כשם שלא שייך לומר "אין לנו רשות להשתמש בהן אלא צריך להדליקן", כיון ששימוש והדלקה הם שני ענינים שונים; וכיון שאומרים ש"אין לנו רשות להשתמש בהן אלא לראותן בלבד", עכצ"ל שיש איזה קשר ושייכות ביניהם, כהכלל שכאשר נאמר בגמרא "אלא" פירושו חזרה וחרטה מהאמור לפני⁹⁶, כלומר: "אין לנו רשות להשתמש בהן", וחוזר ומבהיר,

(92) עקב ח, ג.

(93) ב"ב קל, ב.

(94) ראה גם לקו"ש ח"ה ע' 80 הערה 27.

(95) נוסח "הנרות הללו".

(96) ראה גם הליכות עולם ש"ב רפ"ב.

ועוד.

(89) ראה טושו"ע או"ח רסתרע"ג.

(90) ראה שד"ח כללים מע' האל"ף כלל

ש"פ. פאת השדה כלל פ"ז. וראה גם תו"מ

חמ"ז ע' 163. וש"נ.

(91) ראה פרש"י תענית כד, א (ד"ה אלא

כאחד).

שצריך להשתמש בהם, אבל אופן השימוש הוא ע"י "לראותן בלבד", והיינו, ש"לראותן בלבד" הוא גם ענין של שימוש, אלא שאין זה השימוש שעליו אמרו "אין לנו רשות להשתמש בהן".

והשימוש ד"לראותן" הוא — שלומד מנרות חנוכה ענינים נפלאים ("גוואלדיקע"), וכשיחה הידועה (שכבר נדפסה⁹⁷) אודות פתגם רבותינו נשיאינו, שצריך להקשיב ("זיך צוהערן") לסיפורם של הנרות ובלשון הידוע בנוגע לשמיעה: "הערן און דערהערן"⁹⁸, וכך גם בנוגע לראי': "זעהן און דערזעהן".⁹⁹ ומובן, שאין שימוש ותועלת יותר מזה שמקשיבים ולומדים סיפורם של הנרות; החילוק היחידי הוא — שאין זה שימוש להגוף, ועל ידו מגיע לנשמה, אלא להיפך: השימוש ד"לראותן" הוא לנשמה, ואח"כ הרי זה פועל גם על הגוף.

וכללות הלימוד מחנוכה הוא — בנוגע לענין המסירות־נפש, באופן שה"חלשים" וה"מעטים" לא צריכים להתפעל מה"גיבורים" וה"רבים" וכו', להיותם "טהורים", "צדיקים" — "עמך כולם צדיקים"⁹⁹, ו"עוסקי תורתך" — דכיון שכל אחד מישראל נצטווה על תלמוד תורה, הרי הוא "עוסק בתורה"; הנפק"מ היא רק אם הוא מביא זאת אל הפועל למשך כל היום או רק לרגע אחד, או שענין זה נשאר אצלו "בכח", אבל הענין והאומנות שלו (כפי שנברא) היא — שחייב בתלמוד תורה; וכן הלימוד בנוגע להתלבשות הנס בטבע, כנ"ל בארוכה.

טז. ועוד ענין למדים מחנוכה — שקיום מצוה צריך להיות באופן של הידור, ועד למהדרין מן המהדרין:

איתא בגמרא¹⁰⁰: "מצות חנוכה נר איש וביתו נר אחד בכל לילה, ואיש וכל בני ביתו סגי להו בנר אחד", והמהדרין נר לכל אחד ואחד (נר אחד בכל לילה לכל אחד ואחד מבני הבית), והמהדרין מן המהדרין .. יום ראשון מדליק אחת מכאן ואילך מוסיף והולך".

ובנוגע לקיום מצות נר חנוכה באופן של מהדרין מן המהדרין (שכל אחד מבני הבית מוסיף והולך בכל לילה) — כתב הרמ"א¹⁰¹: "וכן המנהג פשוט", היינו, שמנהגן של ישראל (כולל גם "אע"פ שחטא ישראל הוא"¹⁰²) שקיום מצוה הוא באופן של "מהדרין מן המהדרין".

97) בהוספה לקונטרס ברוך שעשה נסים חלק.

98) "קה"ת תשי"א, ולאח"ז בסה"ש תש"ו ע' 22. (100) שבת כא, ב (ובפרש"י).

99) ראה סה"ש תש"ח ע' 225. וש"נ. (101) אור"ח סתרע"א ס"ב.

102) ישעי' ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ (102) סנהדרין מד, רע"א.

וכיון שזהו ענין שהובא בשולחן-ערוך, הרי אין בזה חילוקים בין רב, מדרין רוחני, לאיש הפשוט, פשוט שבפשוטים.

וענין זה מלמדנו חנוכה — כמו כל יו"ט — על כל השנה כולה: מיד בבוקר שלאחרי מוצאי חנוכה, כאשר יהודי צריך לצאת "לעבודתו עדי ערב"¹⁰³ (באיזה ענין שתי"י עבודתו בפשטות), ומתחיל לחשוב: היכן יש לו זמן עבור תורה ומצוות, תורה עבודה וגמילות חסדים; די בכך שיעשה זאת באופן של "מצות אנשים מלומדה"¹⁰⁴, כיון שצריך לנצל את ה"ראש" להבטיח שיהי' "משאו ומתנו באמונה"¹⁰⁵ (שהרי ללא עירוב ה"ראש", לא יוכל לעשות זאת "באמונה") — אומרים לו, שההיפך הוא הנכון: עיקר ענין ה"ראש" צ"ל עבור ענין המצוות. וכאשר אומר שדי בכך שקיים את המצוה — מורה חנוכה בגלוי, שלא די בכך, אלא צ"ל קיום המצוה בהידור, ולא עוד אלא שצ"ל באופן ד"מהדרין מן המהדרין", כפי שנתפשט המנהג בגלוי בכל ישראל; ולימוד זה לוקחים על כל השנה — ע"י הגעגועים וההתקשרות עם חנוכה — שכל ענין של תורה ומצוותי' יהי' אצלו באופן של "מהדרין מן המהדרין".

יז. ולכל לראש — בנוגע ללימוד התורה, שיש בזה הוראה מהנהגת רבותינו נשיאינו בנוגע לחנוכה:

ובהקדמה — שאפילו מנהגים שראו רק אצל רבותינו נשיאינו, הנה כיון שסיפרו לנו זאת וציוו להדפיס, הרי זה סימן שהגיע הזמן שידעו זאת, וכיון שיודעים זאת, והרי "כל מה שברא הקב"ה לא ברא דבר אחד לבטלה"¹⁰⁶, הרי זה סימן שעכשיו הוא הזמן שגם הוא יכול להתנהג כן. ובכן: ישנו סיפור אודות הנהגת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע¹⁰⁷ בהדלקת נרות חנוכה, שמיד לאחר המתנת שיעור הדלקת הנרות, הי' מתיישב ללמוד שיעור בגמרא — נגלה דתורה, לאו דוקא בענין חנוכה, אלא ענין בתורה בכלל.

ובנוגע לקשר הענינים — יכולים לומר כו"כ ביאורים, אבל לא נוגע הביאור, כי אם ההוראה למעשה; כיון שמספרים שכך אירע, הרי זה סימן שכך צריך להיות ("אזוי אזוי דארף זיין"), ואח"כ בבוא הזמן ידע (ואולי יודע כבר) את קשר הענינים, אבל בעיקר נוגע שיהי' הענין

105) יומא פו, א. וראה שבת לא, א.

106) שבת עו, ב.

107) סה"ש תש"ו שם ע' 21.

103) לשון הכתוב — תהלים קד, כג.

104) ישע"י כט, יג. וראה תניא פל"ט (נג),

ב.)

כפועל. ובכל אופן, איך שיהי' הביאור בזה, רואים עכ"פ מההנהגה כפועל שיש שייכות קרובה בין שני ענינים אלו, שתיכף לאחר הדלקת נרות חנוכה בא לימוד התורה. ועאכו"כ שלאחרי עשיית ענין של חולין — צריך להתיישב ללמוד תורה.

וכמו"כ קשור חנוכה עם ענין הצדקה, כמדובר כמ"פ בארוכה¹⁰⁸.

וזהו גם הקשר עם ה"מגבית" של י"ט כסלו¹⁰⁹ — כפי שרבינו הזקן מקשר את גאולתו עם הזכות של הצדקות עבור ארץ הקודש, ש"היא שעמדה לנו כו"¹¹⁰, ובפרט שידוע שישנם כמה דרושי חסידות שמתחילים בפסוק¹¹¹ "פדה בשלום נפשי", וממשיך מיד שקאי על "העוסק בתורה ובגמילות חסדים"¹¹².

ועד"ז הענין ד"מתפלל עם הציבור"¹¹², וכידוע הפירוש בזה¹¹³, שמקבץ את כל כוחות נפשו ומתפלל (לא רק בפיו ובשפתיו, אלא גם) באופן של "עבודה שבלב זו תפלה"¹¹⁴, ולא באופן שבשעת מעשה קורץ בשפתיו ורומז בידיו כו"¹¹⁵, אלא באופן ש"כל עצמותי תאמרנה"¹¹⁶, כמו בשעת לימוד התורה¹¹⁷, ועד"ז בשעת עבודת התפלה "כעבדא קמי מרי"¹¹⁸ (כמבואר בשולחן ערוך ובאחרונים, בספרי מוסר, ועאכו"כ בספרי חסידות).

יח. האמור לעיל הם ענינים אחדים מהלימודים וההוראות שלוקחים מימי חנוכה על כל השנה כולה.

וכאשר בסיום הרגעים האחרונים של חנוכה, מקשרים את רגש הגעגועים ומתחילים מיד עם ענינים של פועל בתורה עבודה וגמילות חסדים — אזי יש לזה קיום על כל השנה כולה, עד לחנוכה הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה.

וכמבואר בלקו"ת¹¹⁹, "שאנו רואים שיש הרבה אנשים שמתעוררים

(113) ראה "התמים" ח"ב ס"ע מה ואילך. וראה גם תו"מ חס"ט ע' 96. וש"נ.

(114) תענית ב, א.

(115) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סס"ג ס"ז. וש"נ.

(116) תהלים לה, יו"ד.

(117) ראה תניא רפ"ז (מז, א).

(118) שבת יו"ד, א.

(119) ויקרא ב, סע"ב ואילך.

(108) ראה שיחת ש"פ מקץ, שבת חנוכה תשכ"ה ס"ו ואילך (תו"מ חמ"ב ע' 73 ואילך). וראה גם שיחת ש"פ וישב, שבת חנוכה תשל"ג ס"ג (תו"מ ח"ע ע' 292). וש"נ. לקמן ס"כ.

(109) ראה גם תו"מ חע"ד ס"ע 342. וש"נ.

(110) תניא אגה"ק סוס"ד.

(111) תהלים נה, יט.

(112) ברכות ח, רע"א.

פתאום .. ובמעט זמן יכלה כח התעוררות זאת", מבלי שיהיו תוצאות לאח"ז, והעצה לזה, "שמיד בעת רצון .. אשר נמשך מלמעלה התעוררות להעיר את נפש האדם, תומ"י תתחילו אתם ג"כ לעורר אתעדל"ת כו" — לקשר את ההתעוררות שמלמעלה עם ענין של פועל למטה, שאז יש לזה קיום ופועל גם למחרת כו'.

וכמדובר כמ"פ אודות הראי' הידועה בזה, שמצינו אצל נביאים, שכדי לחזק יותר את הנבואה שתתקיים בוודאות כפי שנאמרה, נצטוו (או שעשו זאת מעצמם) לקשר את הנבואה עם מעשה גשמי (כמבואר בארוכה בדרשות הר"ן¹²⁰ ובכ"מ¹²¹).

ועד"ז בנוגע לענין שהוא רק מעין נבואה, כמארז"ל "בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרות ואומרת אוי להם לבריות כו" ¹²², "שובו בנים שובבים" ¹²³, וכיו"ב — כידוע תורת הבעש"ט בזה ¹²⁴, שלכאורה אינו מובן: מהי התועלת של ה"בת קול", בה בשעה שלא שומעים זאת? ומבאר, שזהו ענין של אתערותא דלעילא ש"מזלי' חזי" ¹²⁵, היינו, ש"מזל" הנשמה ומקור הנשמה של כל אחד מישראל שומע זאת, ואם הוא זוכה, ה"ה ממשיך ומקשר זאת — ע"י מעשה גשמי — עם בחי' ה"רגל" שבנשמה, ועד לגופו ונפשו הבהמית, ועד לחלקו בעולם.

יט. ובהמשך לזה הנה כאן המקום לעורר עוה"פ אודות כל המבצעים: מבצע תורה, מבצע תפלין, מבצע מזוזה, מבצע צדקה, מבצע בית מלא ספרים, ומבצע נרות שבת — שיש להם קשר מיוחד עם נרות חנוכה.

ובהקדם המדובר כמ"פ אודות הענין ד"אבוך במה הוי זהיר טפי" ⁷³, כפי שמבאר רבינו הזקן¹²⁶ שהדיוק בזה הוא "זהיר טפי", היינו, שבודאי קיים את כל המצוות, אלא שהיתה מצוה מיוחדת שבה הי' "זהיר טפי" (כמבואר הענין בקבלה¹²⁷), לפי שמצוה זו היתה אצלו ה"שער" שעל ידו היו עולים כל עניני תורתו ועבודתו¹²⁸.

וכידוע הדוגמאות בזה, ועד לענין של פועל — שישנו דין

וש"נ.

(120) דרוש ב.

(125) מגילה ג, א. וש"נ.

(121) רמב"ן לך לך יב, ו. לבוש על

(126) תניא אגה"ק סוס"ז.

הוקאנטי לך לך שם.

(127) ראה הערת כ"ק אדמור" שליט"א

(122) אבות פ"ו מ"ב.

בסה"מ תרפ"ח ע' קנה, תש"ח ע' 240.

(123) חגיגה טו, א. ועוד.

(128) ראה גם סה"מ תש"ג ס"ע 143.

(124) ראה כש"ט בהוספות סק"א-ב.

ש"העוסק במצוה פטור מן המצוה"¹²⁹, ומבואר טעם הדבר¹³⁰, שזהו לפי שכל מצוה כוללת בתוכה כל שאר המצוות, אלא שיש מצוות שהתכללות כל המצוות בהם היא בגלוי, ומהם:

מצות תפילין ש"הוקשה כל התורה כולה לתפילין"¹³¹, וכן מצות תלמוד תורה שהיא "כנגד כולם"¹³², וכן מצות מזוזה¹³³ (ששומרת ומגינה על הבית וכל הענינים שבו ומעלה אותם), וכן מצות צדקה שגם היא "שקולה כנגד כל המצוות"¹³⁴,

וכן נרות שבת, שענינם "כבוד שבת" ו"עונג שבת"¹³⁵, ועד שהם גם כפרה על חטא עץ הדעת (כדאיתא במדרש¹³⁶, ובקיצור בגמרא מסכת שבת¹³⁷), שממנו התחילו כל הענינים שמתייגעים ("מ'מאטערט זיך") עמהם עד ביאת משיח צדקנו [ואף ש"ישראל שעמדו על הר סיני פסקה כו"¹³⁸ הפעולה של חטא עה"ד, ונעשו "בני חורין" מכל הענינים, כמארז"ל¹²² "אל תקרא חרות אלא חירות כו", הרי לאחרי חטא העגל חזרו כו"¹³⁹, ומאז ממשיכים להתייגע על מה שנפעל בחטא עה"ד], וע"י נרות שבת נעשית הכפרה על חטא עה"ד, ובאופן שלא זו בלבד שמתבטל החושך ("אויס חושך"), ונעשה אור כמקודם, אלא ניתוסף אור שחולק כבוד לשבת ומענג את השבת.

כ. והקשר עם נרות חנוכה:

בנוגע לנרות שבת — כמדובר לעיל¹⁴⁰ שבילקוט שמעוני¹⁴¹ נאמר "אם שמרתם נרות של שבת אני מראה לכם נרות של ציון", והרי "נרות של ציון" קשורים עם נר חנוכה — כפי שמבאר הרמב"ן¹⁴¹ מאמר המדרש¹⁴² "הנרות .. אינן בטלין לעולם", ש"רמזו .. לנרות חנוכה חשמונאי שהיא נוהגת אף לאחר חורבן בגלותנו".

<p>(134) ב"ב ט, א. (135) ראה רמב"ם הל' שבת רפ"ה. פ"ל ה"ה. (136) ראה ב"ר ספ"ז. תנחומא ר"פ נח. (137) לא, סע"ב ואילך ובפרש"י. (138) שם קמ"ו, רע"א. וש"נ. (139) ראה זהר ח"א נב, ב. כקו, ב. ח"ב קצג, סע"ב. (140) (141) ר"פ בהעלותך. (142) ראה במדב"ר פט"ו, ו.</p>	<p>(129) סוכה כה, סע"א. וש"נ. (130) ראה סה"מ תרנ"ה ע' לז. המשך תרס"ו ס"ע סח [ע' צב]. ע' רסז [שנו]. ע' תקכב [תרפח]. תער"ב ח"ב ע' א'פא. סה"מ עטר"ת ע' קנב. ע' תסג. ע' תרסט. תרפ"ה ע' קיא. תרפ"ז ע' נ. קונטרסים ח"ב תלה, ב. תש"ה ע' 79. ע' 107. ועוד. (131) קידושין לה, א. וש"נ. (132) פאה פ"א מ"א. (133) ראה סידור (עם דא"ח) שער החנוכה ערה, א [תב, רע"א, ובהנסמן שם].</p>
--	--

וקשר נוסף בין נרות שבת לנרות חנוכה — כמדובר לעיל¹⁴³ שהרמב"ם מסיים הלכות חנוכה בענין נר שבת: "נר ביתו ונר חנוכה .. נר ביתו קודם".

ועד"ז בנוגע לתורה — שהרי נרות חנוכה קשורים עם שמן, שזה ענינה של פנימיות התורה¹⁴⁴ (כנ"ל ס"ו), ועד לענין התורה כפשוטו, כהסיפור הנ"ל (סי"ז) אודות הנהגת רבותינו נשיאינו, שלאחרי שהמתינו על שיעור הזמן של הדלקת נרות חנוכה, התיישבו ללמוד ענין בגמרא.

ועד"ז מזוהה — כמובן הקשר מזה שצ"ל "נר חנוכה משמאל ומזוהה מימין"¹⁴⁴.

ועד"ז בנוגע לצדקה¹⁰⁸ — שבחנוכה "נוהגין הנערים לסבב על הפתחים כו"¹⁴⁵. ובפרט ע"פ מ"ש הרמב"ם¹⁴⁶ שהיוונים "פשטו ידם בממונם וכו'", ולכן, כשנפעל היפך רצון היוונים בנוגע לממונם, צריכים להראות שעושים בממונם רצונו של הקב"ה — צדקה בממונם.

ועד"ז בית מלא ספרים — שהרי נר חנוכה (שמאיר בחוץ) צ"ל "על פתח ביתו מבחוץ"¹⁴⁵, היינו, שצ"ל בשייכות לבית — בית שיש בו ממון, ובזמן המתאים מדליקים בו נר של שבת שפועל שלום בית וכו'.

ולכן, כיון שבאים מימי חנוכה והדלקת נרות חנוכה, שאז צ"ל ה"זהיר טפ"י" במצות נר חנוכה, שזוהי המצוה שהזמן גרמא — נכלל בזה גם תוספת השתדלות ויוקר בנוגע לכללות הענין ד"נר מצוה" שקאי על כל המצוות, ובפרט המצוות הכלליות שיש להם סגולה מיוחדת של שמירה וכו' (כמדובר בארוכה כו"כ פעמים): מבצע תורה, מבצע תפילין, מבצע מזוזה, מבצע צדקה ומבצע בית מלא ספרים, ועאכו"כ בנוגע מבצע נרות שבת.

* * *

(145) מג"א ריש הלי' חנוכה.

(146) הלי' חנוכה רפ"ג.

(143)

(144) שבת כב, א.

הוספה

א

בי"ה, ט"ז תמוז תשי"ג
ברוקלין.

הרה"ח הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ כו'
מוה"ר צבי שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו בו כותב שכבר נגמר דבר קנין הבית ומעתה נקרא על
שם,

הנה יה"ר מהשי"ת שיהי ביתם, כמשאלות לבבם הטוב, בית ועד
לחסידיים וחסידות, והשי"ת יברכם ויצליחם לבנות בית נאמן בישראל הן
כפשוטו והן כמשמעו, וכמבואר בכמה מקומות בדא"ח ומהם בהמשך מים רבים
תרל"ו בסופו עיין שם.

בברכת הצלחה בגשמיות וברוחניות

מ. שניאורסאהן

ב

בי"ה. יט' אלול תשי"ד
ברוקלין

שלום וברכה!

... מה ששואל חוות דעתי אודות ההצעה לדור עם אחד מיו"ח, מובן
שזהו תלוי במצב הבריאות, ואם מצב הבריאות מרשה טוב לדור בפני עצמו שאז
האָט מען מער אויסזעהען ותפיסת מקום בעיני בנים ובנות.

א

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה (כהן, תשס"ב).
מוה"ר צבי: שוסטרמאָן, שיקאַגאָ. אגרות נוספות אליו — אג"ק ח"א אגרת קח. חט"ו
אגרת ה'תו, ובהנסמן בהערות שם.
שיה"י ביתם .. בית ועד: ע"פ אבות פ"א מ"ד.
בית נאמן: מלכים"א יא, לח. ועוד. וראה הנסמן בהמשך מים רבים תרל"ו — דלהלן בפנים
— הערה תיד.

ב

טוב לדור בפני עצמו שאז כו': ראה גם אג"ק ח"ז אגרת ו'תמה. ובכ"מ.

ולקראת השנה החדשה הבע"ל הנה תהי' הסתדרותו באופן הכי טוב לפניו
 בגשמיות וברוחניות גם יחד ויכתב ויחתם לשנה טובה ומתוקה.
 בברכת כוח"ט.

ג

בי"ה. א' טבת תשט"ו
 ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ כו'
 מוה"ר ירחמיאל שי שו"ב

שלום וברכה!

לאחרי שתיקתו הארוכה נעם לי לקבל מכתבו מגי' חנוכה בו מודיע שכבר
 נגמר קנין הבית בשותפות בשעה טובה ומוצלחת, ויה"ר מהשי"ת שכמו שקנה
 בית גשמי כן יקנו ביתם הרוחני, שקנין הוא ע"י מעות וחזקה ובמטלטלין ג"כ
 ע"י משיכה וכמבואר הענין בספר המצות להצמח צדק מצות לדון במו"מ, ובית
 ברוחניות מבואר בלקו"ת סוף ספר דברים ובסוף המשך דמים רביס תרל"ו.
 לפלא שאינו מזכיר ע"ד ההתועדות דיום הבהיר הוא י"ט כסלו
 ומהשתתפותו בחלוקת השי"ס,
 בברכה.

ד

[י' תמוז, ה'תשכ"ו]

במענה לשאלתה — צודק בעלה שי' שעיקר גדול בחינוך ילדים שילמדו
 בבי"ס שאוירתו יר"ש, וכן בנוגע לדירתם ואפילו בנוגע לדירת מבוגרים, וכדאי
 לוותר בשביל זה על כמה ענינים.

ה

מוה"ר ירחמיאל שי' שו"ב: גראַדמאַן, פּיטסבורג. אגרת נוספת אליו — אג"ק ח"ז אגרת ב'צח.
 בספר המצות להצמח צדק מצות לדון במו"מ [= במקח וממכר]: דרמ"צ לו, ב ואילך.
 בלקו"ת סוף ספר דברים: צח, ד ואילך.
 ובסוף המשך דמים רביס תרל"ו: פ"ר ואילך.

ו

מצילום כתי"ק, על העתק המזכירות של אגרת באנגלית בתאריך זה. — הבא להלן,
 שנכתבה כהוספה לאגרת הנ"ל, תורגמה לאחמ"כ לאנגלית ע"י המזכיר. — נדפס בתשורה
 (צפתמן, תשע"ב).

וכן בנוגע לדירתם .. לדירת מבוגרים: ראה רמב"ם הל' דעות רפ"ו.

לעילוי נשמת

הרה"ת הרב ר' **זאב דוב** בהרה"ח ר' **יהודא ליב** ז"ל

נפטר י"ד טבת, ה'תשע"ח

זוגתו הרבנית מרת **גיטל לאה** בהרה"ח ר' **ישראל** ז"ל

נפטרה ט"ו מנחם-אב ה'תשע"ד

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי בנם וכלתם

הרה"ת ר' **אהרן** וזוגתו מרת **רבקה**

לזכותם ולזכות כל יוצאי חלציהם

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

סלונים